6%

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-10

વિષય : ગુજરાતી (FL) (પ્રથમ ભાષા)

અભ્યાસક્રમનું માસવાર આયોજન

ક્રમ	માસ	પ્રકરણ	તાસ સંખ્યા
1.	જૂન	01. વૈષ્ણવજન 02. રેસનો ઘોડો 03. શીલવંત સાધુને • વ્યાકરણ : ધ્વનિ શ્રેણી • લેખન : વિચાર વિસ્તાર	03 08 03 02 03
2.	જુલાઈ	04 ભૂલી ગયા પછી 05. દીકરી 06. વાઈરલ ઇન્ફેક્શન 07. હું એવો ગુજરાતી • વ્યાકરણ : જોડણી, અનુસ્વાર, પ્રત્યય • લેખન - સંક્ષેપ લેખન	08 03 05 03 06 02
3.	ઓગષ્ટ	08. છત્રી 09. માધવને દીઠો છે ક્યાંય ? 10. ડાંગવનો અને... 11. શિકારીને • વ્યાકરણ : સંધિ, સમાસ, ક્રિયાવિશેષણ	03 03 04 03 09
4.	સપ્ટેમ્બર	12. ચોપડાની ઇન્દ્રજાળ 13. વતનથી વિદાય થતાં • અહેવાલ લેખન, નિબંધ	09 03 05
5.	ઓક્ટોબર	14. જન્મોત્સવ 15. બોલીએ ના કાંઈ 25. સમર્પણ • નિબંધ (આત્મકથા)	05 02 03 02

ક્રમ	માસ	પ્રકરણ		તાસ સંખ્યા
6.	નવેમ્બર	16.	ગતિભંગ	04
		17.	દિવસો જુદાઈના જાય છે	04
		18.	ભૂખથીય ભૂંડી ભીખ	09
		•	સંક્ષેપીકરણ	02
		•	વિચાર-વિસ્તાર	02
7.	ડિસેમ્બર	19.	એક બપોરે	03
		20.	વિરલ વિભૂતિ	07
		21.	ચાંદલિયો	03
		22.	હિમાલયમાં એક સાહસ	05
		•	વ્યાકરણ : સંજ્ઞા, સમાનાર્થી શબ્દો	04
		•	વિરૂદ્ધાર્થી શબ્દો, શબ્દસમૂહ	04
8.	જાન્યુઆરી	23.	લઘુ કાવ્યો	03
		24.	ઘોડીની સ્વામી ભક્તિ	05
		26.	રાષ્ટ્રભક્તિની સંજીવની	05
		•	નિબંધ-વ્યક્તિવિશેષ	02
		•	પુનરાવર્તન	02
9.	ફેબ્રુઆરી	•	પુનરાવર્તન	24

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-10

વિષય : ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) (01)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક | **પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ** | ગુણ : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	29	16	10	04	21	80
ટકા(%)	36%	20%	13%	5%	26%	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા	કુલ ગુણ
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	24	24
2.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (VSA)	16	16
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA)	06	08
4.	વિસ્તૃત જવાબી પ્રશ્નો (LA)	09	24
5.	નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો (EA)	01	08
	કુલ	56	80

વિભાગ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	વિભાગ	ગુણભાર
1.	A-(ગદ્ય વિભાગ)	20
2.	B-(પદ્ય વિભાગ)	20
3.	C-(વ્યાકરણ વિભાગ)	20
4.	D-(અર્થગ્રહણ/લેખન વિભાગ)	20
	કુલ	80

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-10

વિષય : ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) (01)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક — **પ્રશ્નપત્રનું માળખું** — ગુણ : 80

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	વિભાગ-A (ગદ્ય)	[20]
1 થી 4	(અ) નીચેનાં જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડીને ફરીથી લખો : (કૃતિ-કર્તા, / કૃતિ-સાહિત્ય પ્રકાર / પાત્ર-કૃતિ / પાત્ર-ઉક્તિ) આ ચાર પૈકી ગમે તે એકનું જોડકું પૂછવું. (દરેકનો 1 ગુણ)	04
5 થી 8	(બ) આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો : (ચાર ખાલી જગ્યા પૂછવી) (કૌંસમાં વિકલ્પ આપવા) (દરેકનો 1 ગુણ)	04
9 થી 10	(ક) આપેલ પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો : (બે પ્રશ્ન પૂછવા) (દરેકનો 1 ગુણ)	02
11 થી 13	(ડ) આપેલ પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યમાં ઉત્તર લખો : (ત્રણ પ્રશ્ન પૂછવા અને કોઈપણ બેના ઉત્તર લખવા) (દરેકના 2 ગુણ)	04
14 થી 16	(ઈ) આપેલ પ્રશ્નોના આઠ-દશ વાક્યમાં ઉત્તર લખો : (ત્રણ પ્રશ્ન પૂછવા અને કોઈપણ બેના ઉત્તર લખવા) (દરેકના 3 ગુણ)	06
	વિભાગ-B (પદ્ય)	[20]
17 થી 20	(અ) નીચેનાં જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડીને ફરીથી લખો : (કૃતિ-કર્તા, / કૃતિ-સાહિત્ય પ્રકાર) આ પૈકી ગમે તે એકનું જોડકું પૂછવું. (દરેકનો 1 ગુણ)	04
21 થી 24	(બ) આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો : (કૌંસમાં વિકલ્પ આપવા) (દરેકનો 1 ગુણ)	04
25 થી 26	(ક) આપેલ પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો : (બે પ્રશ્ન પૂછવા) (દરેકનો 1 ગુણ)	02
27 થી 29	(ડ) આપેલ પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યોમાં ઉત્તર લખો : (ત્રણ પ્રશ્ન પૂછવા અને કોઈપણ બેના ઉત્તર લખવા) (દરેકના 2 ગુણ)	04
30 થી 32	(ઈ) આપેલ પ્રશ્નોના આઠ-દશ વાક્યમાં ઉત્તર લખો : (ત્રણ પ્રશ્ન પૂછવા અને કોઈપણ બેના ઉત્તર લખવા) (દરેકના 3 ગુણ)	06
	વિભાગ-C (વ્યાકરણ)	[20]
33 થી 52	માગ્યા પ્રમાણે વ્યાકરણના પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. હેતુલક્ષી પ્રકારના પ્રશ્નો વિકલ્પો સાથે પૂછવાના રહેશે. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) • જોડણી • સંધિ • સમાસ • જોડણી ભેદે અર્થ ભેદ • અલંકાર	

	• પૂર્વ પ્રત્યય અને પર પ્રત્યય • સમાનાર્થી • સંજ્ઞા • રૂઢિપ્રયોગ • કહેવત • શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ • વિરોધી શબ્દ • વાક્ય રૂપાંતર : (કર્તરિમાંથી કર્મણિમાં અથવા કર્મણિમાંથી કર્તરિમાં બદલવાનું પૂછવું) • તળપદા શબ્દો • વિશેષણ • ક્રિયાવિશેષણ • ધ્વનિશ્રેણી • પ્રેરક / ભાવે વાક્ય રચના • છંદ ઓળખાવો • છંદનું ઉદાહરણ / બંધારણ	
	વિભાગ-D (અર્થગ્રહણ / લેખન સજ્જતા)	[20]
53	(અ) આપેલ પંક્તિઓનો અર્થવિસ્તાર કરો : (બેમાંથી કોઈપણ એક) (આશરે પંદર વાક્યમાં લખો :)	04
54	(બ) આપેલ વિષય પર આશરે 100 શબ્દોમાં અહેવાલ લખો :	04
55	(ક) આપેલ ગદ્યખંડનો ત્રીજા ભાગમાં સંક્ષેપ કરી યોગ્ય શીર્ષક આપો.	04
56	(ડ) આપેલ મુદ્દાના આધારે આશરે 250 શબ્દોમાં નિબંધ લખો. (ત્રણમાંથી કોઈપણ એક નિબંધ)	08
	કુલ ગુણ	80

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26
ધોરણ-10
વિષય : ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) (001)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક | પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ | ગુણ : 80

સૂચનાઓ :

- આ પ્રશ્નપત્રમાં ચાર વિભાગ છે.
- દરેક વિભાગના 20 ગુણ છે.
- જમણી બાજુનાં આંકડા પ્રશ્નના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

વિભાગ - A [20]

(અ) (1) નીચેના જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડીને ફરીથી લખો. [04]

કૃતિ	કર્તા
1. ગતિભંગ	(અ) પન્નાલાલ પટેલ
2. ભૂખથીય ભૂંડી ભીખ	(બ) મોહનલાલ પટેલ
3. વાઈરલ ઈન્ફેક્શન	(ક) ચંદ્રકાન્ત પંડ્યા
4. ચોપડાની ઈન્દ્રજાળ	(ડ) જોરાવરસિંહ જાદવ
	(ઇ) ગુણવંત શાહ

(બ) નીચે આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. [04]

5. પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ થયાની ખુશીમાં રામાયણ અને મહાભારત ________ ને ભેટ મળ્યાં હતાં. (સૌરભ, અંકિત, સંજય)
6. દેવજી અને કાનજી નવજાત બાળકને ________ પાસે લઈ ગયા. (વેલજી, માણેક, મુખિયાજી)
7. ગંદકીથી ખલેલ પામનાર સંત ________ હતા. (રવિશંકર મહારાજ, સ્વામી વિવેકાનંદ, વિનોબા ભાવે)
8. શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતામાં ________ અધ્યાય છે. (15, 18, 700)

(ક) નીચે આપેલ પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે) [02]

9. ભગવદ્ગીતા શાનો ત્રિવેણી સંગમ છે ?
10. સંદર્ભ 'રખડુનો કાગળ'માંથી કઈ કૃતિ અભ્યાસક્રમમાં સમાવિષ્ટ પામી છે ?

(ડ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે) [04]

11. મનીષાએ નિર્ભયતાનો ગુણ કેવી રીતે કેળવ્યો ?

12. રાજકોટ છત્રી લેવા જવાની વાતમાં લેખક શા માટે મક્કમ રહ્યા ?

13. હિમ નદીઓ ઓળંગતી વખતે સહયાત્રીઓને કેવી તકલીફો થઈ ?

(ઈ) નીચેના પ્રશ્નોના દસ-૧૨ વાક્યોમાં મુદ્દાસર ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે) [06]

14. લેખક ચંદ્રકાન્ત પંડ્યાના મતે 'ચોપડાની ઈન્દ્રજાળ' શીર્ષક યથાયોગ્ય છે, તે સમજાવો.

15. 'ભૂખથીય ભૂંડી ભીખ' કૃતિના આધારે રાજુની મનોવ્યથા લખો.

16. 'ઢેલઘોડીની ખાનદાની' વર્ણવો.

વિભાગ - B (પદ્ય વિભાગ) [20]

(અ) નીચેના જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડીને ફરીથી લખો. [04]

કૃતિ)	કર્તા
17. ચાંદલિયો	(અ) ગઝલ
18. માધવને દીઠો છે ક્યાંય ?	(બ) સૉનેટ
19. વતનથી વિદાય થતાં	(ક) ઊર્મિગીત
20. દીકરી	(ડ) લોકગીત
	(ઇ) પદ

(બ) નીચે આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. [04]

21. વૈષ્ણવજન વણલોભી ને ________ છે. (કપટરહિત, પાપી, માયાળુ)

22. હૈયું ઉઝરડાય ________ ફૂટે. (પાન, ફૂલ, રક્તટશુયા)

23. ગંગાસતી ________ માર્ગે આગળ વધેલાં હતાં.
(ભક્તિમાર્ગ, યોગમાર્ગે, જ્ઞાનમાર્ગે)

24. કવિ રાજેન્દ્ર શાહના મતે આપણી વ્યથા બીજાને મન ________ ની કથા હોઈ શકે.
(આનંદ, રસ, દુઃખ)

(ક) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે) [02]

25. કવિની દૃષ્ટિએ 'ભારવાળો મુગટ' એટલે શું ?

26. 'હું એવો ગુજરાતી' ગીતમાં મૌન માટે ગાંધીજીને તો સરદારને શા માટે યાદ કર્યા છે ?

(ડ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે) [04]

27. 'ઊછરે છે રોજ કાયમથી ફફડમાં દીકરી' એમ કવિ શા માટે કહે છે ?

28. 'બોલીએ ના કાંઈ' કાવ્યમાં કવિ આપણી વ્યથામાંથી કેવી રીતે રસ્તો કાઢવાનું કહે છે ?

29. 'ચાંદલિયો' લોકગીતમાં કાવ્યનાયિકા*સખીને પોતાના પતિ વિશે શું કહે છે ?

(ઇ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના દસ-બાર વાક્યોમાં મુદ્દાસર ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે) [06]

30. સારસીના ઊડી જવાથી કવિ પર થયેલી અસર તમારા શબ્દોમાં લખો.

31. નરસિંહ મહેતા રચિત 'વૈષ્ણવજન' પદના આધારે વૈષ્ણવજનનાં લક્ષણો જણાવો.

32. 'દિવસો જુદાઈના જાય છે' ગઝલમાં કવિની મનઃસ્થિતિ તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો.

વિભાગ - C [20]

- માગ્યા પ્રમાણે ઉત્તર લખો.
- આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો.

33. નીચેના શબ્દોની સાચી જોડણી શોધીને લખો. (1)
    - સુરક્ષીત (સૂરક્ષીત, સુરક્ષિત, સૂરક્ષિત)
    - ફૂલદિપક (કુલદિપક, કુલદીપક, ફૂલદીપક)

34. 'તત્ + અનુસાર' શબ્દની સાચી સંધિ જોડો. (1)
    (તદાનુસાર, તતનુસાર, તદનુસાર)

35. 'માછીમાર' શબ્દનો સમાસ ઓળખાવો. (1)
    (દ્વંદ્વ, ઉપપદ, બહુવ્રીહિ)

36. બંને શબ્દના જોડણી ભેદે થતો અર્થભેદ જણાવો. (1)
    - માંદા (બીમાર, વંદા, તાકાત)
    - માદા (સ્ત્રીજાત, તંદુરસ્ત, નીરોગી)

37. 'આપણી બબલીની જ પગલી જાણે !' વાક્યમાંના અલંકારનો પ્રકાર જણાવો. (1)
    (સજીવારોપણ અલંકાર, વ્યતિરેક અલંકાર, યમક અલંકાર)

38. 'ઓળખાણ' શબ્દમાં કયો પ્રત્યય લાગેલો છે ? (1)
    (પર પ્રત્યય, પૂર્વ પ્રત્યય, એક પણ નહીં)

39. નીચેના શબ્દોના સમાનાર્થી શબ્દ શોધીને લખો. (1)
    - નિંદા (ઊંઘ, નીંદવું, વગોવણી)
    - કૂપ (કૂવો, કાપવું, નાળચું)

40. 'બાજરો' સંજ્ઞાનો આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો પ્રકાર લખો. (1)
    (ભાવવાચક સંજ્ઞા, વ્યક્તિવાચક સંજ્ઞા, દ્રવ્યવાચક સંજ્ઞા)

- નીચેના પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ લખો.

41. નીચેના રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ જણાવો. (1)
    - કંઠે પ્રાણ આવવા.

42. નીચે આપેલ કહેવતનો અર્થ લખો. (1)
    - બાવાનાં બેય બગડવાં

43. નીચેના શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ લખો. (1)

– માણસની અવરજવર વિનાનું

44. નીચેના શબ્દનો વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ લખો (1)

– શુષ્ક

45. નીચેના વાક્યને કર્મણિમાં ફેરવો. (1)

– નિશીથ નિયમિત પ્રાર્થના કરે છે.

46. નીચેના તળપદા શબ્દનું શિષ્ટ રૂપ આપો. (1)

લગણ

47. નીચેના વાક્યમાંથી વિશેષણ શોધી તેનો પ્રકાર જણાવો. (1)

– હર્ષિદાબહેન સુંદર અક્ષરે નિબંધ લખે છે.

48. નીચેના વાક્યમાંથી ક્રિયાવિશેષણ શોધી તેનો પ્રકાર જણાવો. (1)

– સુરેશભાઈ કૃતિ સમજાવતાં સમજાવતાં વ્યાકરણ શીખવે છે.

49. 'વિદ્યાર્થી' શબ્દના ધ્વનિ ઘટકો છૂટા પાડો. (સ્વર-વ્યંજન છૂટા પાડો.) (1)

50. નીચેના વાક્યનું પ્રેરક વાક્યમાં રૂપાંતર કરો. (1)

– બાબુભાઈ ટાઈમટેબલ બનાવે છે.

51. નીચેની પંક્તિમાંનો છંદ ઓળખાવો. (1)

– રોમે રોમે વિરહ ભયની વેદનાથી વળે છે.

52. જે છંદના પહેલા અને ત્રીજા ચરણની 13-13 માત્રા તથા બીજા અને ચોથા ચરણની 11-11 માત્રા હોય તે છંદનું નામ જણાવો. (1)

વિભાગ - D [20]

53. નીચે આપેલી પંક્તિઓનો આશરે પંદર વાક્યોમાં અર્થવિસ્તાર કરો. [04]

"દેવડીએ દંડાય છે ચોર મુઠ્ઠી જારના,
ને લાખ ખાંડી લૂંટનારા મહેફિલે મંડાય છે."

અથવા

ન રાખ આશ કદી કોઈ પાસ
કરી શકે કોણ પછી તને નિરાશ ?

54. તમારી શાળામાં યોજાયેલ 'સ્વચ્છતા અભિયાન' અંગેનો અહેવાલ આશરે 100 શબ્દોમાં લખો. [04]

55. નીચે આપેલા ગદ્યખંડનો આશરે ત્રીજા ભાગમાં સંક્ષેપ કરી તેને યોગ્ય શીર્ષક આપો. [04]

'સોનું એ શી ચીજ છે ? એ કાંઈ અનાજ નથી કે ખાઈને પેટ ભરાય. એ કાંઈ ફૂલ નથી કે સૂંઘીને મન પ્રસન્ન થાય; એ કાંઈ ફળ નથી કે એના રસથી ધરાઈએ; એ કાંઈ ઊન કે રેશમ નથી કે એનાં કપડાં બનાવી શરીરનું રક્ષણ કરીએ, એ કાંઈ લાકડું કે લોઢું નથી કે એમાંથી નિત્ય વ્યવહારની અનેક વસ્તુઓ તૈયાર કરી લઈએ. અરે ! એ તમાકું કે અફીણ પણ નથી કે જેના કેફમાં દુનિયાનું દુઃખ ભૂલી જઈએ. એ ઝેર નથી એમ કહેવાય ? માણસના વ્યવહારમાં દાખલ થઈ એ પરસ્પર વિશ્વાસ, પ્રેમ અને આદર નષ્ટ કરે છે. માણસની ધર્મબુદ્ધિનો એ નાશ કરે છે. પવિત્રમાં પવિત્ર સંબંધ પણ એક ક્ષણમાં એ તોડે છે. અને એ 'નશાની ચીજ નથી.' એમ પણ કહેવાય ? એનો નશો તો માણસનું આખું જીવન બગાડી દે છે. મોટાં મોટાં રાષ્ટ્રોને એ સ્વાતંત્ર્યનાશક તેમજ અન્યાયમૂલક પ્રવૃત્તિમાં ઉતારે છે. સોનું એ મોટામાં મોટો અનર્થ છે."

— કાકાસાહેબ કાલેલકર

56. ગમે તે એક વિષય પર આપેલા મુદ્દા આધારે આશરે 250 શબ્દોમાં નિબંધ લખો. [8]

(1) પુરુષાર્થ એજ પ્રારબ્ધ

(મુદ્દા : પ્રસ્તાવના – પરિશ્રમનો મહિમા – પરિશ્રમના ફાયદા – પરિશ્રમનું ફળ – ઉપસંહાર)

અથવા

(2) આધુનિક યુગનું મહાદૂષણ : પ્રદૂષણ

(મુદ્દા : પ્રસ્તાવના – પ્રદૂષણ એટલે શું ? વિવિધ પ્રકારના પ્રદૂષણ – પ્રદૂષણથી માનવજીવન પર અસર – પ્રકૃતિ પર અસર – ઉપસંહાર)

અથવા

(3) મારું વતન – પ્યારું વતન

(મુદ્દા : પ્રસ્તાવના – વતનની વિશેષતા – વતન પ્રેમનાં સ્મરણો – ઉપસંહાર)

GUJARAT SECONDARY AND HIGHER SECONDARY EDUCATION BOARD GANDHINAGAR

Standard - 10

Subject : English (FL) (04)

Month-wise Planning - 2025-26

Textbooks :

1. First Flight (Prose and Poetry)
2. Foot prints without feet (Supplementary Reader)
3. Shreemad Bhagavad Gita

Sr. No.	Month	Units	Grammar	Composition	No. of Periods (Approx)
1.	June	Ch. 1 A Letter to God Po. 1 Dust of Snow SR. 1 A Triumph of Surgery	- Parts of Speech (Fill in the blanks) - Punctuations	- Advertisement - Email Writing	Pr. : 04 Po. : 02 Sr : 03 Gr. : 06 Comp : 04
2.	July	Ch. 2 Nelson Mandela: Long Walk to Freedom Ch. 3 Two Stories about Flying Po, 2 Fire and Ice SR: 2 The Thief's Story Shreemad Bhagavad Gita: Unit 1: Absolute Devotion (SBG)	- Transformation of sentences - Figures of Speech - Punctuations	- Diary Writing - Unseen Poetry Comprehension - Report Writing	Pr. : 06 Po : 02 SR : 03 Gr. : 07 Comp : 06 SBG : 03
3.	August	Ch. 4 From the Diary of Anne Frank Po. 3 A Tiger in the Zoo Po. 4. How to Tell Wild Animals SR: 3 The Midnight Visitor SRL 4 A Question of Trust	- Direct Indirect Speech - Rectification of Errors - Figures of Speech	- Dialogue Writing - Story Writing - Letter Writing	Pr. : 04 Po. : 04 SR : 02 Gr. : 06 Comp : 06
4.	September	Ch. 5 Glimpses of India Po. 5 The Ball Poem SR. 5 Footprints Without Feet	- Direct Indirect Speech - Transformation of Sentences - Figures of Speech	- Notice Writing - Poster Making	Pr. : 04 Po. : 03 SR : 03 Gr. : 08 Comp : 07
5.	October	Ch. 6 Mijbil the Otter Po. 6 Amanda! SR. 6 The Making of a Scientist	- Transformation of sentences - Figures of Speech	- E-mail Writing - Letter Writing	Pr. : 03 Po. : 02 Sr. : 02 Gr. : 03 Comp : 02

6.	November	Ch. 7 Madam Rides the Bus Po.7 The Trees Po.8 Fog SR: 7 The Necklace Shreemad Bhagavad Gita Unit 2: Guiding Light to Patriotism	- Figures of Speech - Direct/Indirect Speech - Figures of Speech	- Story Writing - Poster Making - Notice Writing	Pr. : 04 Po. : 02 Sr. : 02 Gr. :05 Comp : 05 SBG : 03
7.	December	Ch. 8 The Sermon at Benaras Po. 9 The Tale of Custard the Dragon SR: 8 Bholi	- Transformation of Sentences - Direct-Indirect speech - Figures of Speech	- Report Writing - Advertisement. - Unseen Poetry Comprehension	Pr. : 04 Po. : 03 Sr. : 03 Gr. : 08 Comp : 08
8.	January	Ch. 9 The Proposal Po. 10 For Anne Gregory SR. 9 The Book That Saved the Earth	- Rectification of Errors - Transformation of Sentences - Fill in the blanks (Parts of Speech) - Figures of Speech - Punctuations	- Dialogue Writing - Story Writing - Letter Writing - Essay Writing	Pr. : 05 Po. : 03 SR : 03 Gr. : 08 Comp : 06
9.	February	Revision	Revision	Revision	24

Gujarat Secondary and Higher Secondary Board, Gandhinagar

Std. 10 English (FL) (04)

Annual Exam 2025-26

Time: 3 Hours | પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ | Total Marks: 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

Objective-wise Weightage :

Objectives	Knowledge	Under-standing	Application	Higher order thinking skill		Total
				Synthesis and Anlysis	Interpretation and Evaluation	
Marks	10	19	25	12	14	80
Percentage	12.50%	23.75%	31.35%	15.00%	17.50%	100%

Weightage as per type of Questions

No.	Type of Questions	No. of Questiosn	Marks
1.	Objective Type	26	24
2.	Very Shrot Answer Type	15	15
3.	Short Answer Type	10	12
4.	Long Answers Type (LA)	04	15
5.	Essay Type (EA)	02	14
	Total	57	80

Weightage as per Skills

No.	Language Skills	Weightage
1.	Reading Skill	17
2.	Writing Skill	26
3.	Grammar	20
4.	Literature Comprehension	17
	Total	80

Gujarat Secondary and Higher Secondary Board, Gandhinagar

Std. 10 English (FL) (04)

Annual Exam 2025-26

Time: 3 Hours | પ્રશ્નપત્રનું માળખું | Total Marks: 80

	SECTION - A	
Q. No	(Prose-First Flight)	
1-2	• Comprehension of Passage (MCQs)	02 marks
3–5	• Comprehension of Passage (VSA)	03 marks
6–10	• Fill in the blanks (Vocabulary) (Objective)	05 marks
11–15	• Textual Prose Questions (Three out of five)	06 marks
	SECTON-B (Poetry First Flight and Supplementary - Footprints without Feet)	
16-18	• Comprehension of Stanza (VSA)	03 marks
19-20	• Figures of Speech (MCQs)	02 marks
21-25	• Textual Poetry Questions - (Three out of five)	06 marks
26-28	• Comprehension Passage - Supplementary (VSA)	03 marks
29-30	• Comprehension Passage - Supplementary (VSA)	02 marks
	SECTION - C	
31-34	• Rectification of Errors (Objective)	04 marks
35-38	• Punctuation (Objective)	02 marks
39-42	• Fill in the Blanks (Obejctive) (Prepositions, articles, conjunctions, etc.)	04 marks
43	• Direct-Indirect Speech (Paragraph)	03 marks
44-48	• Do as Directed (MCQs)	05 marks
	SECTION - D	
49-52	• Shreemad Bhagavad Gita (Prose Comprehension VSA) Or Poetry Comprehension (Unseen)	04 marks
53	• Diary OR Dialogue Writing	04 marks
54	• Advertisement OR Notice OR Poster	04 marks
	SECTION - E	
55	• Report Writing	04 marks
56	• Letter OR Email Writing (Informal/Formal)	06 marks
57	• Essay OR Story Writing	08 marks

Excluded Units :
First Flight :
Unit The Hundred Dresses I
Unit the HUndred Dresses II
Poem-Animals
Footprints without Feet :
Unit-The Hack Driver

Gujarat Secondary and Higher Secondary Board, Gandhinagar
Std. 10 English (FL) (04)
Annual Exam 2025-26

Time: 3 Hours | નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર | Total Marks: 80

[1] There are 5 Sections in this question paper.
[2] Figures to the right indicate full marks.
[3] Read the instructions carefully before answering the questions.
[4] Number the answers correctly,
[5] Write in legible handwriting.

SECTION : A

- **Read the following paragraph and select the correct answer from the options, given below.** [02]

The ceremonies took place in the lovely sandstone amphitheatre formed by the Union Buildings in Pretoria. For decades this had been the seat of white supremacy, and now it was the site of a rainbow gathering of different colours and nations for the installation of South Africa's first democratic, non-racial government. On that lovely autumn day I was accompanied by my daughter Zenani. On the podium, Mr. de Klerk was first sworn in as second deputy president. Then Thabo Mbeki was sworn in as first deputy president. When it was my turn, I pledged to obey and uphold the Constitution and to devote myself to the wellbeing of the Republic and its people.

1. Which of the following is true ?
   (A) The world was unaware of the ceremony.
   (B) Only people of South Africa witnessed the event.
   (C) Mr. de. Klerk first sworn in as first deputy president.
   (D) It was going to be South Africa's first democratic non-racial government.
2. Choose a word from the passage that means 'support'.
   (A) supremacy (B) outlaws (C) sworn (D) uphold

- **Read the following paragraph and answer the questions.** [03]

"Anne Frank, as punishment for talking in class, write an essay entitled - 'Quack, Quack, Quack, Said Mistress Chatterbox", The class roared. I had to laugh too, though I'd nearly exhausted my ingenuity on the topic of chatterboxes. It was time to come up with something else, something original. My friend, Sanne, who's good at poetry, offered to help me write the essay from beginning to end in verse and I jumped for joy. Mr Keesing was trying to play a joke on me with this ridiculous subject, but I'd make sure the joke was on him.

Questions:

3. What was the topic of the essay that Anne had to write ?

4. Mention Sanne's speciality.

5. How was Mr. Keesing trying to play joke on Anne ?

- Fill in the blanks choosing the correct words given in the bracket. Write only the answers. [05]

[ledge, nightfall, pretended, ascending, hidden]

The sun was now ___6___ the sky, blazing on his __7___ that faced the south. He felt the heat because he had not eaten since the previous ____8___. He stepped slowly out to the brink of the ledge, and standing on one leg with the other leg ___9___ under his wing, he closed one eye, then the other, and ___10__ to be falling asleep. Still they took no notice of him.

Answer any Three of the following questions in five to six sentences each. [06]

11. Describe the narrator's experience as he flew the aeroplane into the storm.

12. Why does the postmaster send money to Lencho and sign the letter 'God' ?

13. What does KisaGotami understand the second time that she failed to understand the first time ?

14. Bread making is still popular in Goa. Explain with reference to 'A Baker from Goa'.

15. What things does Mij do which tell you that he is an intelligent, friendly and fun-loving animal who needs love ?

SECTION-B

- Read the following verse and answer the questions, given below : [03]

Don't bite your nails, Amanda !
Don't hunch your shoulders, Amanda !
Stop that slouching and sit up straight, Amanda !
(There is a languid, emerald sea,
where the sole inhabitant is me
- a mermaid, drifting blissfully.)

Questions:

16. How many voices are there in the lines ?

17. Who do you think are the speakers ?

18. What emotion is experienced by the mermaid ?

- Select the correct figure of speech from the options, given below. [02]

19. He hears the last voice at night, the patrolling cars.

(A) Personification (B) Alliteration

(C) Onomatopoeia (D) Euphemism

20. Some say the world will end in fire Some say in ice.

(A) Alliteration and Transferred Epithet

[B] Euphemism and Climax

[C] Anticlimax and Simile

[D] Alliteration and Antithesis

- Answer Any Three of the following questions in five to six sentences each. [06]

21. What is 'dust of snow' ? How has it changed the poet's mood ?
22. Contrast tiger's situation inside and outside the zoo.
23. Why does the poet say,' 'I would not intrude on him' ? Why doesn't he offer him money to buy another ball ?
24. Comment on the central idea of the poem 'The Trees.'
25. Why did Custard cry for a nice safe cage ? Why is the dragon called "cowardly dragon" ?

- Read the passage and answer the questions. [03]

Bholi was seven years old when Mangla was married. The same year a primary school for girls was opened in their village. The Tehsildar sahib came to perform its opening ceremony. He said to Ramlal, "As a revenue official you are the representative of the government in the village and so you must set an example to the villagers. You must send your daughters to school. That night when Ramlal consulted his wife, she cried, "Are you crazy ? If girls go to school, who will marry them ?"

Questions :-

26. When was the primary school opened ?
27. What suggestion did Tehsildar sahib give ?
28. How did Ramlal's wife react ?

- Read the passage and answer the questions. [02]

The entire staff was roused and maids rushed in and out bringing his day bed, his night bed, favourite cushions, toys and rubber rings, breakfast bowl, lunch bowl, supper bowl. Realising that my car would never hold all the stuff, I started to drive away. As I moved off, Mrs.Pumphrey, with a despairing cry, threw an armful of the little coats through the window. I looked in the mirror before I turned the corner of the drive; everybody was in tears.

Questions :-

29. Mention the activities of the entire staff.
30. Why did the writer drive away ?

SECTION-C

Rectify the errors. [04]

	Error	Correction
No one is borne hating another person	31. ________	________
because on the colour of his skin,	32. ________	________
or his background, or his religious.	33. ________	________
People must learn on hate, and if they can	34. ________	________
learn to hate, they can be taught to love.		

Punctuate the following passage appropriately. [02]

35 I have been reading as much as I could about tea, 36__Rajvir said. "37 no one really knows who discovered tea but there are many legends 38 "

Fill in the blanks with proper article/s, conjunction/s and preposition/s. Write only the answers. [whether, when , on , a,] [04]

Paper has more patience than people.' I thought of this saying __39__ one of those days__40____ I was feeling __41_____ little depressed and was sitting at home with my chin in my hands, bored and listless, wondering __42___ to stay in or go out. I finally stayed where I was, brooding :

43. Convert the following into indirect form of narration. [03]

"It's not true! I'll prove it!" Natalya said.

Chubukov: "What's the matter ? What are you shouting for ?

Natalya: "Take it to court! We'll see!"

- Do as directed. [05]

44. The sight of the food maddened him.[Select the correct Exclamatory sentence]

(A) Why the sight of the food maddened him !

(B) How the sight of the food maddened him !

(C) Alas ! the sight of the food maddened him.

(D) The sight of the food really maddened him !

45. I hope it passes quickly. [Select the correct Question-tag]

(A) I hope it passes quickly, didn't I ?

(B) I hope it passes quickly, don't I ?

(C) I hope it passes quickly, doesn't it ?

(D) I hope it passes quickly, didn't it ?

46. Bread making is still popular in Goa. [Select the correct Interrogative sentence]

(A) Isn't bread making still popular in Goa ?

(B) Has bread making still popular in Goa ?

(C) Wasn't bread making still popular in Goa ?

(D) Doesn't bread making is popular in Goa still ?

47. The young seagull was too afraid to fly. [Select the correct sentence without 'too']

(A) The young Seagull was so afraid that he could fly.

(B) The young Seagull was so afraid that he couldn't fly.

(C) The young Seagull was very afraid to fly.

(D) The young Seagull was so afraid to fly.

48. His first flight had been made by him. [Select the correct Active voice]

(A) He has made his first fight.

(B) He made his first flight.

(C) He had made his first flight.

(D) His first flight was made by him.

SECTION-D

- Read the following passages and answer the questions given below. [04]

Attach the mind with the Lord, but the mind races very swiftly like a horse that is difficult, yet not impossible, to control. Arjun confesses, the mind is fickle. The student who didn't notice anything else except the bird's eye, such a steadfast person says, the mind is fickle ! We need to then, certainly understand its solution.

The solution to this lies in 'Abhyaas' (practice) Abhyas means (चित्तस्यसर्वत: समाहृत्यपुन: पुन: स्थापनम् अभ्यास:) Steadfast concentration of the mind on one focal point; thereby persistently engaging in the same activity with unwavering effort. Through consistent study of a subject, concentration improves. Today's lesson may not be grasped immediately in its entirety, but with repeated reading and understanding, with thorough study, it is understood, yielding the desired results in exams. Such is the significance of practice. Abhyaas is paramount to accomplish any pursualt.

Questions :

49. Why does Arjun confess that the mind is fickle ?
50. Mention the importance of 'Abhyaas' (Practice)

नैनंछिन्दन्तिशस्त्राणिनैनंदहतिपावक: ।
नचैनंक्लेदयन्त्यापोनशोषयतिमारुत: ॥ (२.२३)

(Meaning : The sould cannever be cut into pieces by any weapon, nor can it be burned by fire, nor moistened by water, nor withered by the wind.)

The heroes who embraced the teachings of the Bhagvad Gita sacrificed their lives for our Motherland, chanting the slogans "Bharatmataki Jai". Even if one was hanged until death, many other brave hearts would arise from the same vicinity to lay down their lives for the freedom of the nation. One such courageous hero was Khudiram Bose, born on 3rd December, 1889. In the Midinapur ditrict of West Bengal. Drawing strength from the Bhagvad Gita, he sacrificed his life in the freedom struggle at the mere age of 19. He was a leading participant in the Bang Bhang movement and was hanged in Muzzaffarpur in 1908. Shrimad Bhagavad Gita was in his hands when he was hanged, imbibing the idea of immortality described in this sacred book.

Questions :

51. Mention any two qualities of the soul described here.
52. How did the heroes who embraced the teachings of the Bhagvad Gita display their patriotism?

OR

- Read the following poem and answer the questions,

WEAVERS, weaving at break of day,

Why do you weave a garment so gay ? . . .

Blue as the wing of a halcyon wild,

We weave the robes of a new-born child.

Weavers, weaving at fall of night,
Why do you weave a garment so bright ? . . .
Like the plumes of a peacock, purple and green,
We weave the marriage-veils of a queen.

Questions :

49. What is the mood of the weavers in the morning ?
50. To what is the new born child's robe compared ?
51. How is the garment in the night ?
52. List the colours mentioned in the poem.
53. You are Saumya Amodia. Make a diary entry of your two day's visit to your friend's village. [04]

OR

53. A famous cricketer visited your school. You are the sports secretary of your school. Write at least four dialogues which you used to interview him/her.
54. You are the owner of a gymnasium. Prepare an impressive advertisement for the promotion of your fitness centre. [04]

OR

54. You are the secretary of the recreation club of your school. The annual day celebration of the school is to be held next month. Write a notice for the school display board in this reference.

OR

54. Your school is organizing a health awareness camp. Prepare an attractive poster for the same.

SECTION-E

55. You observed a rescue operation during flood in a river in Himachal Pradesh. Write a report based on your observation. [04]
56. Write an email to the editor of "The Times of India" on the need of a city library with Wi-fi facilities for students. [06]

OR

56. You visited your friend's painting exhibition last week. Write a letter to your uncle describing your experiences of the same.
57. Write an essay on any One of the following in about 200 words. [08]
    (A) Importance of sports in Education
    [various subjects-sports-benefits-fitness and health]
    (B) Power of Press and Media
    [powerful medium of communication-uses-misuses-your opinion]

OR

57. Write a story in about 200 words based on the inputs given below :
The illiterate boy - caught for pick pocketing -sent to juvenile prison-forced to do lessons-becomes sullen rebellious-watches French comic film on T.V. during recreation hour-requested for coaching classes-a French tourist guide today

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર.

ધોરણ- 10

વિષય :- URDU (FL)

માસવાર અભ્યાસક્રમનું આયોજન   શૈક્ષણિક વર્ષ: 2025-26

ક્રમ	માસ	પ્રકરણનું નામ	વ્યાકરણ	નિબંધ-અહેવાલ અર્થગ્રહણ	તાસ
1	جون	١. عید گاہ نظم۔ ٢. غزل - سودا جلوۂ دربار۔	صفت کی قسمیں مرکب الفاظ، اسم فاعل	عبارت فہمی نظم فہمی	19
2	جولائی	نیا قانون نظم غزل - ذوق حقیقت حسی	اسم ضمیر، صفت اسم کیفیت بنانا	گاؤں کا سفر اسکول کا پہلا دن	27
3	اگست	سرسید کا بچپن نظم : گرمی غزل۔ شاد عظیم آبادی | اور دیہاتی۔	سابقے لاحقے۔ متضاد الفاظ	یوم آزادی - احوال اختصار نویسی	22
4	ستمبر	آزمائشی ڈرامہ نظم : او دیس غزل - فانی | سے آنے والے بتا	ہم معنی الفاظ مصدر کی پہچان واحد - جمع	تعلیم نسواں۔ احوال نویسی	25
5	اکتوبر	عورتوں کے حقوق | باب ١١ غزل - یاس یگانہ | سپردگی	جملہ درست کیجئے معیاری غیر معیاری	قدرتی آفات اور ہم صفائی تحریک - احوال	12
6	نومبر	ماحول بچائیے | رباعی	حرف عطف حرف ربط	آؤ ماحول بچائیں اختصار نویسی	21
7	دسمبر	رباعیات : تلوک چند محروم فراق | باب : ٢ گیتا	املا درست کرنا اسم صفت	فضائی آلودگی اختصار نویسی	26
8	جنوری	— اعادہ —	— اعادہ —	امتحان کی تیاری کریں گے۔	25
9	فروری	— اعادہ —	— اعادہ —	امتحان کی تیاری کریں گے۔	24
10					
11					
12					
13					

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2025-26 (2025-26)

ધોરણ-10 વિષય- ઉર્દૂ (પ્રથમ ભાષા) વિષય કોડ :- 05

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય: 3 કલાક | પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ | કુલ ગુણ 80

નોંધ: આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	29	16	10	04	21	80
ટકા (%)	36%	20%	13%	05%	26%	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		જનરલ વિકલ્પ વિના	જનરલ વિકલ્પ સાથે	
1	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	24	24	24
2	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	16	10	16
3	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	04	06	08
4	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	07	12	24
	નિબંધ પ્રકાર (EA) કુલ	01	03	08
	કુલ	52	61	80

પ્રકરણદીઠ ગુણભાર

ક્રમ	પાઠ/પ્રકરણનું નામ	જનરલ વિકલ્પ વિના ગુણભાર	જનરલ વિકલ્પ સાથે ગુણભાર
	વિભાગ - A (ગદ્ય વિભાગ)	20	
	વિભાગ - B (પદ્ય વિભાગ)	20	
	વિભાગ - C (વ્યાકરણ)	20	
	વિભાગ - D (અર્થગ્રહણ - લેખન વિભાગ)	20	
	કુલ -	80	

નોંધ : જનરલ વિકલ્પ સાથે દર્શાવેલ પ્રશ્નના ગુણ નમૂનાના પ્રશ્નપત્ર પ્રમાણે દર્શાવેલ છે અન્ય પ્રશ્નપત્ર માટે આ ગુણ અલગ હોઈ શકે છે.

ગુજરાત રાજ્ય માધ્ય. અને ઉચ્ચ. માધ્ય. શિક્ષણ બોર્ડ- ગાંધીનગર.

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2023-24

ઉર્દૂ-(FL) 05 વાર્ષિક પરીક્ષા. (પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ) ગુણ: 80

પેટા વિભાગ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	વિભાગ - A	
(الف) 1 થી 4	← مناسب جوڑیاں بنائیے - (تصنیف - مصنف/تصنیف - اصناف سخن/کردار - تصنیف/ کردار - قدل) ان چاروں میں سے کوئی بھی ایک پوچھنا ہے - * ہر ایک جوڑی کا ایک مارکس	04
5 થી 8 (ب)	← دیئے گئے متبادلات میں سے صحیح بدل تلاش کرکے خالی جگہ پر کیجیے * چار خالی جگہ پوچھی جائے گی - نیچے چار متبادلات دیئے ہیں ایک خالی جگہ کا ایک مارکس -	04
(ج) 9 થી 10	← دیئے گئے سوالات کے ایک جملے میں جواب لکھیئے - * دو سوال پوچھے جائیں گے - ایک سوال کے جواب کا 1 مارکس	02
(د) 11 થી 13	← دیئے گئے سوالوں کے تین - چار جملوں میں جواب لکھیئے (تین سوال پوچھنا ہے دو کے جواب لکھنا ہونگے) ہر ایک جواب کے ۲ مارکس -	04
(ڈ) 14 થી 16	← دیئے گئے سوالوں کے جواب آٹھ - دس جملوں میں لکھیئے - (تین سوال پوچھنا ہے کوئی دو کے جواب لکھنا ہونگے) ہر ایک جواب کے ۳ مارکس -	06
		20
	વિભાગ - B	
(الف) 17 થી 20	← مناسب جوڑیاں بنائیے - (تصنیف - مصنف/ شاعر - مصرع/ نظم کا نام/شاعر) (ہر ایک جوڑی کا ایک مارکس)	04
(ب) 21 થી 24	← دیئے گئے متبادلات میں سے صحیح بدل تلاش کرکے خالی جگہ پر کیجیے (قوسین میں متبادلات دینا ہونگے) ہر ایک کا ایک مارکس	04
(ج) 25 થી 26	← دیئے گئے سوالوں کے جواب ایک جملے میں لکھیئے (۲ سوال پوچھنا ہونگے) ہر ایک جواب کا ایک مارکس	02
(د) 27 થી 29	← دیئے گئے سوالوں کے جواب تین - چار جملوں میں لکھیئے تین سوال پوچھنا ہونگے - دو کے جواب لکھنا ہے ہر ایک جواب کا ۲ مارکس	04
30 થી 32	← دیئے گئے سوالوں کے جواب آٹھ دس جملوں میں لکھیئے - تین سوال پوچھنا ہے - دو کے جواب لکھنا ہے ہر ایک جواب کے ۳ مارکس -	

ગુજરાત રાજ્ય માધ્ય. અને ઉચ્ચ. માધ્ય. શિક્ષણ બોર્ડ- ગાંધીનગર.

પ્રશ્ન ક્રમાંક.	વિભાગ - C (વ્યાકરણ)	ગુણ
પ્રશ્ન - 33 થી 52	← ہدایت کے مطابق قواعد کے سوالوں کے جواب لکھئے ۔ (ہر ایک کا 1 مارکس) ← نوٹ : ۔ 33 تا 52 نمبر کے سوالات اردو میں سے ٹیسٹ میں مجموعہ ۔	20

પ્ર.ક્ર.		ગુણ	પ્ર.ક્ર.		ગુણ
(33)	صحیح تلفظ والے الفاظ	1	(43)	محاورے	1
(34)	مرکب الفاظ	1	(44)	کہاوت	1
(35)	صفت کی قسم	1	(45)	مجموعۂ الفاظ - جامع لفظ	1
(36)	ہم معنی الفاظ	1	(46)	واحد - جمع	1
(37)	اسم کیفیت	1	(47)	اسم کی قسم	1
(38)	مصدر کی پہچان	1	(48)	اسم ضمیر	1
(39)	متضاد الفاظ	1	(49)	جملے کی قسم	1
(40)	فاعل کی پہچان	1	(50)	صفت کی پہچان	1
(41)	سابقے - لاحقے	1	(51)	جملہ درستی	1
(42)	معیاری ۔ غیر معیاری الفاظ	1	(52)	مرکب لفظ پہچان یا قسم اسمی	1

	વિભાગ : D (અર્થગ્રહણ - લેખન)	ગુણ
(الف) 53	← دئے گئے اشعار کی تشریح کرنا ہے ۔ (دو میں سے کوئی ایک) (تقریباً پندرہ جملوں میں)	04
(ب) 54	← احوال نویسی - دئے گئے عنوان کے تحت 100 لفظوں پر مشتمل احوال لکھئے ۔	04
(ج) 55	← دئے گئے اقتباس کا ⅓ اختصار کیجئے ۔	04
(د) 56	← دئے گئے عنوانات میں سے کسی ایک عنوان پر 200 الفاظ پر مشتمل مضمون لکھئے ۔ (تین پوچھنا ہے کوئی ایک لکھا جائے گا)	08
		20

ગુજરાત રાજ્ય માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ- ગાંધીનગર.

ધોરણ: 10

વિષય: ઉર્દૂ (પ્રથમ ભાષા)

વિષય કોડ: 05

કુલ ગુણ: 80

સમય: 3કલાક (નમૂનાનો પ્રશ્નપત્ર)

ہدایت ۱: سوالنامے میں کل چار حصے ہیں - چاروں حصے حل کرنا لازمی ہیں -

ہدایت ۲: سوال کے بائیں جانب مارکس لکھے ہیں -

حصہ نثر SECTION-A (الف)

(الف) مناسب جوڑیاں بنائیے (4)

(الف)	(ب)
(1) ڈرامہ	(A) مولوی عبدالحق
(2) سرسید کا بچپن	(B) ملا
(3) پٹواری	(C) محمد مجیب
(4) مخلوط زبان	(D) سید اسلم پرویز
	(E) الطاف حسین حالی

(ب) دیئے گئے متبادلات میں سے صحیح متبادل پسند کرکے خالی جگہ پُر کیجیے - (4)

(5) بابا نے مایا کو پتھر کے ایک کوزے میں ____ رکھتے دیکھا۔
[دودھ ، دہی ، مکھن]

(6) منّاد کو پوان کو انگریزوں سے ____ تھی -
[الفت ، نفرت ، محبت]

(7) سرسید کو ____ نے پالا تھا -
[ماں باپ ، دادی بی بی ، خالہ بی بی]

(8) ہماگوتی کے شوہر کا نام ____ تھا -
[رام لعل ، رام سنگھ ، رام سہائے]

(ج) مندرجہ ذیل سوالوں کے جواب ایک جملے میں لکھیے (2)

(9) ~~منگو کو جلال کر اپنے بیٹے میں نوش کیا کیجیے~~ مخلوط گیا کس کا تروینی سنگم ہے؟

(10) کلو کہاں چلا گیا تھا؟

(د) مندرجہ ذیل سوالوں کے جواب تین - چار سطروں میں لکھیے - (کوئی دو) (4)

(11) ~~دھوپ میں کہانی کتنے کے باوجود مجلال کے چہرے پر خوشی کیوں نظر نہیں~~

~~تبسّم کیجیے~~ روزمرہ زندگی میں نیتاجی سبھاش چندر بوس کا کیا اصول تھا؟

(PTO)

(12) سرسید کو گاؤں میں جا کر رہنا کیوں پسند تھا؟

(13) مردوں کو عورتوں کے ساتھ کیسا سلوک کرنا چاہیے؟

(ب) مندرجہ ذیل سوالوں کے جواب سیر تفصیل سے لکھیے۔ (کوئی دو) (6)

(14) اسلام میں عورتوں کو کیا حقوق اور اختیارات دیے گئے ہیں؟

(15) بھاگوتی اور رام سہائے کے خیالات میں کیا فرق تھا؟

(16) ہمیں ماحول بچانے کے لئے کیا اقدامات کرنے چاہیے؟

SECTION B حصہ (ب) نظم

(الف) مناسب جوڑیاں بنائیے۔ (4)

(ایف)	(ب)
(17) جلوۂ دربارِ دہلی	(A) جوش ملیح آبادی
(18) حقیقتِ حسن	(B) اختر شیرانی
(19) گرمی اور دیہاتی بازار	(C) اکبر الہ آبادی
(20) او دیس سے آنے والے بتا	(D) محمد اقبال
	(E) سودا

(ب) دیے ہوئے متبادلات میں سے صحیح متبادل پسند کرکے خالی جگہ پر کیجیے۔ (4)

(21) غزل کے پہلے شعر کو ـــــ کہتے ہیں۔
[مطلع، مقطع، تخلص]

(22) "ڈھونڈو گے اگر ملکوں ملکوں" ـــــ شاعر کی غزل کا مصرع ہے؟
[شاد عظیم آبادی، ذوق، آصغر گونڈوی]

(23) ہیئت کے اعتبار سے نظم کی ـــــ قسمیں ہیں۔
[دو، تین، چار]

(24) "لائی حیات آئے، قضا لے چلی چلے" مصرع کے شاعر ـــــ ہیں۔
[سودا، ذوق، اقبال]

(ج) مندرجہ ذیل سوالوں کے جواب ایک جملے میں لکھیے۔ (2)

(25) کافر معشوق سے شاعر کی کیا مراد ہے؟

(26) "ہم کیا رہے یہاں ابھی آئے ابھی چلے" اس مصرعے کے ذریعے شاعر نے انسانی زندگی کے کس پہلو کی نشاندہی کی ہے؟

(P.T.O.)

(د) مندرجہ ذیل سوالوں کے جواب تین - چار جملوں میں لکھیے (کوئی دو) (4)

(27) ' کھیتوں کا ایک جنگل دیکھا ' اِس مصرعے میں شاعر نے کس منظر کی عکاسی کی ہے ؟

(28) دوستوں کی شکل پر بیزاری کیوں نظر آ رہی ہے ؟

(29) پھول، کلی، موسمِ بہار اور شباب کو شاعر نے سوگوار کیوں کہا ہے ؟

(ڈ) مندرجہ ذیل سوالوں کے جواب آٹھ - دس جملوں میں لکھیے - (کوئی دو) (6)

(30) شاعر نے دیہاتی بازار کی منظر کشی کس طرح کی ہے ؟

(31) پردیس میں وطن سے آنے والے شخص سے شاعر بے تاب ہو کر کیا کیا پوچھتا ہے ؟

(32) میلوں دربار دہلی نظم کا خلاصہ اپنے انداز میں لکھیے -

(قواعد) SECTION C

٭ مندرجہ ذیل سوالات کے جواب ہدایات کے مطابق لکھیے -

(33) مندرجہ ذیل صحیح تلفظ والے الفاظ تلاش کر کے لکھیے (1)

(A) غریب (B) غضب (C) جذبہ (D) مریض

(34) مندرجہ ذیل مرکب الفاظ پہچانیے - (1)

(A) آبِ زم زم (B) دوست (C) بندہ (D) آدم خور

(35) مندرجہ ذیل الفاظ میں سے صفتِ ذاتی والا لفظ پہچانیے - (1)

(A) ٹھنڈا پانی (B) دو روپے (C) دولت (D) عزت

(36) مندرجہ ذیل الفاظ میں سے ہم معنی الفاظ پہچان کر لکھیے - (1)

(A) عقل (B) باطل (C) دانش (D) دماغ

(37) مندرجہ ذیل الفاظ میں سے اسمِ کیفیت پہچانیے - (1)

(A) انسانیت (B) دیوانہ (C) باوقار (D) بے ادب

(38) مندرجہ ذیل الفاظ میں سے مصدر پہچانیے - (1)

(A) زندگی (B) سہولت (C) پڑھنا (D) سبق

(39) ذیل کے الفاظ کی جوڑیوں میں سے متضاد الفاظ کی جوڑی پہچانیے (1)

(A) شب و روز (B) شان و شوکت (C) ابھی اور آج (D) حق و سچائی

(40) رومانہ نے فقیر کو کھانا دیا - (فاعل پہچانیے) (1)

(41) مندرجہ ذیل الفاظ میں سے سابقے اور لاحقے والے الفاظ الگ کیجئے۔ (1)

(A) بےادب (B) جاگیردار (C) لاعلاج (D) عقلمند

(42) مندرجۂ ذیل غیر معیاری الفاظ کے معیاری الفاظ لکھئے (1)

جیون، اتھاس، گیہ

(43) محاورے کا معنی بتا کر جملے میں استعمال کیجئے۔ (1)

← جان میں جان آنا

(44) کہاوت کا معنی بتائیے۔ (1)

← مچھلی کے جائے کو تیرنا کون سکھائے۔

(45) مجموعۂ الفاظ کے لئے جامع لفظ لکھئے (1)

← وہ زنجیر جس سے زمین کی پیمائش کی جاتی ہے

(46) مندرجہ ذیل الفاظ کے واحد - جمع بنائیے۔ (1)

← مریض، ارواح

(47) اسلم خط لکھتا ہے۔ (خط کشیدہ لفظ کی اسم پہچانئے۔) (1)

(48) آسیہ جو روزانہ جماعت میں پڑھتی ہے وہ آج نہیں آئی۔ (ضمیر پہچانئے) (1)

(49) ذیل کا جملہ درست کرکے دوبارہ لکھئے۔ (1)

بہادر مغل اکبر تھا بہت بادشاہ۔

(50) مندرجہ ذیل اشعار کی صنعت پہچانئے۔ (کوئی ایک) (1)

← لازم نہیں کہ سب کو ملے ایک سا جواب
آؤ نا ہم بھی سیر کریں کوہ طور کی

← پانی کو چھو رہی ہے جھک جھک کے گل کی ٹہنی
جیسے حسین کوئی آئینہ دیکھتا ہو۔

(51) ذیل کے مرکب الفاظ کی ترکیب واضح کیجئے۔ (1)

← روح فرسا، جلوۂ طور

(52) میں نے سوالوں کے جواب لکھے۔ (مصدر پہچانئے) (1)

SECTION D عبارت/مضمون نویسی

(الف) مندرجہ ذیل اشعار کی تشریح کیجئے۔ (کوئی ایک) (4)

(53) بہار بے سپر جام و یار گزرے ہے
نسیم تیر سی چھاتی کے پار گزرے ہے۔

(PTO)

(iii) دوپہر، بازار، دکان، گاؤں کی خلقت کا ہجوم
خون کی پیاسی شعاعیں، روح فرسا لو کا زور

(ب) احوال نویسی

(i) آپ کے اسکول میں منائے گئے "یومِ اساتذہ" کا احوال کم سے کم 100 الفاظ میں لکھیے۔
(4)

(ج) اختصار کیجئے۔

(ii) دئے گئے اقتباس کا ایک تہائی (⅓) اختصار کیجئے۔
(4)

انسان کے اردگرد اس کے اہم ترین ساتھی زمین، ہوا، پانی، جنگلات اور دیگر جاندار ہیں۔ یہی اس کا ماحول کہلاتے ہیں۔ ان سبھی کا آپس میں ایک دوسرے سے تعلق ہے یعنی اگر زمین خراب ہوگی تو انسان اس سے متاثر ہوگا اور اگر انسان کا رویہ زمین کے تئیں بگڑے گا تو زمین خراب ہوگی، انسان کی بڑھتی ہوئی آبادی اور مشینی دور کی آمد نے اس آپسی تعلق کو بگاڑ دیا ہے۔ کارخانوں اور فیکٹریوں نے نہ صرف یہ کہ خام مال کی شکل میں قدرتی وسائل کو بے تحاشہ استعمال کیا بلکہ ان سے نکلنے والے زہریلے مادوں نے ہوا، پانی اور زمین کو زہریلا کرنا شروع کر دیا، کارخانوں کی چمنیاں اور موٹر گاڑیوں سے نکلنے والے دھوئیں اور گیسوں نے ہوا کو آلودہ کر دیا۔ جب فیکٹریاں اور گاڑیاں کم تھیں تو کم گیسیں فضا میں خارج ہوتی تھیں اور یہ تھوڑی سی مقدار جب ملا ہوا میں گھل مل کر اتنی ہلکی ہو جاتی تھیں کہ اس کا زہریلا پن ختم ہو جاتا تھا۔

(د) مندرجہ ذیل کے عنوانات میں سے کسی ایک عنوان پر 200 لفظوں پر مشتمل مضمون لکھیے۔ (8)
(کوئی ایک)

(i) تعلیمِ نسواں (یا)
(ii) حبّ الوطنی (وطن سے محبت) (یا)
(iii) آؤ ماحول بچائیں۔

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26
ધોરણ-10
વિષય : કમ્પ્યૂટર અધ્યયન (331) (સૈદ્ધાંતિક અને પ્રાયોગિક)
અભ્યાસક્રમનું માસવાર આયોજન

ક્રમ	માસ	પ્રકરણ ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	અંદાજિત તાસ
1.	જૂન	1.	HTMLનો પરિચય	08
		2.	HTMLમાં Head અને Body વિભાગ (અપૂર્ણ)	03
2.	જુલાઈ	2.	HTMLમાં Head અને Body વિભાગ (પૂર્ણ)	06
		5.	કેલ્સીનો પરિચય	07
		6.	કેલ્સીમાં ડેટાનું એડિટિંગ અને ફોર્મેટિંગ	08
3.	ઓગસ્ટ	7.	કેલ્સીમાં વિધેય	14
4.	સપ્ટેમ્બર	9.	સમસ્યા અને સમસ્યાનું નિરાકરણ	08
5.	ઓક્ટોબર	10.	સી ભાષાનો પરિચય	06
6.	નવેમ્બર	11.	સી ભાષામાં ડેટાપ્રકાર, પ્રક્રિયકો અને પદાવલિઓ	06
		12.	નિવેશ (Input)/નિર્ગમ (Output) પ્રક્રિયાઓનો ઉપયોગ	06
7.	ડિસેમ્બર	13.	નિર્ણય માળખાં	06
		14.	લૂપ નિયંત્રણ માળખાં	09
8.	જાન્યુઆરી	–	Revision	–
9.	ફેબ્રુઆરી	–	Revision	–

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-10

વિષય : કમ્પ્યૂટર અધ્યયન (સૈદ્ધાંતિક) 331

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 1.30 કલાક **પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ** ગુણ : 50

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	કૌશલ્ય (S)	કુલ
ગુણ	15	15	15	5	50
ટકા(%)	30%	30%	30%	10%	100%

કઠિનતા મૂલ્ય પરનો ગુણભાર

ક્રમાંક	કઠિનતાનું સ્તર	કઠિનતા મૂલ્ય	ગુણભાર
1.	સરળ	50%	25
2.	મધ્યમ	35%	18
3.	કઠિન	15%	7
	કુલ	100%	50

પ્રશ્નોનું સ્વરૂપ	હેતુલક્ષી (MCQ)
પ્રશ્નોની સંખ્યા	50
ફાળવેલ ગુણ	50
અંદાજતિ સમય	1.30 કલાક

પ્રકરણ અનુસાર ગુણભારની ફાળવણી

ક્રમ	પ્રકરણ ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	સૈદ્ધાંતિક ગુણભાર	પ્રાયોગિક ગુણભાર
1.	1	HTMLનો પરિચય	6	8
2.	2	HTMLમાં Head અને body વિભાગ	7	7
3.	5	કેલ્સીનો પરિચય	3	4
4.	6	કેલ્સીનો પરિચયમાં ડેટાનું એડિટિંગ અને ફોર્મેટીંગ	4	6
5.	7	કેલ્સીમાં વિધેય	5	5
6.	9	સમસ્યા અને સમસ્યાનું નિરાકરણ	3	-
7.	10	સી ભાષાનો પરિચય	4	10
8.	11	સી ભાષામાં ડેટાપ્રકાર, પ્રક્રિયકો અને પદાવલીઓ	6	
9.	12	નિવેશ (Input)/નિર્ગમ (Output) પ્રક્રિયાઓની ઉપયોગ	4	10
10.	13	નિર્ણય માળખાં	4	
11.	14	લૂપ નિયંત્રણ માળખાં	4	
		કુલ	50	50

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26
ધોરણ-10
વિષય : કમ્પ્યૂટર અધ્યયન (સૈદ્ધાંતિક) 331
નમૂનાના પ્રશ્નપત્રની બ્લ્યૂપ્રિન્ટ

સમય : 1:30 કલાક

ગુણ : 50

પ્રકરણવાર ગુણભાર

પ્રકરણ ક્રમ	પ્રકરણનું નામ પ્રશ્નનો પ્રકાર	જ્ઞાન(K) MCQ	સમજ(U) MCQ	ઉપયોજન(A) MCQ	કૌશલ્ય(S) MCQ	કુલ ગુણ
1	HTMLનો પરિચય	1	2	3	0	6
2	HTMLમાં Head અને body વિભાગ	3	2	1	1	7
5	કેલ્સીનો પરિચય	1	1	1	0	3
6	કેલ્સીમાં ડેટાનું એડિટિંગ અને ફોર્મેટીંગ	1	1	1	1	4
7	કેલ્સીમાં વિધેય	1	1	2	1	5
9	સમસ્યા અને સમસ્યાનું નિરાકરણ	1	1	1	0	3
10	સી ભાષાનો પરિચય	1	1	1	1	4
11	સી ભાષામાં ડેટાપ્રકાર, પ્રક્રિયકો અને પદાવલીઓ	2	2	1	1	6
12	નિવેશ/નિર્ગમ પ્રક્રિયાઓનો ઉપયોગ	2	1	1	0	4
13	નિર્ણય માળખાં	1	2	1	0	4
14	લૂપ નિયંત્રણ માળખાં	1	1	2	0	4
		15	15	15	5	50

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2025-26

ધોરણ-10

વિષય : કમ્પ્યૂટર અધ્યયન (સૈદ્ધાંતિક) 331

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 1:30 કલાક | **નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર** | ગુણ : 50

સૂચનાઓ :

- દરેક પ્રશ્નનો 01 ગુણ છે.
- જમણી બાજુના આંકડા પ્રશ્નના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

1. વેબની માહિતી દર્શાવવા માટે કઈ માર્કઅપ ભાષાની જરૂર પડે છે ?

   (A) CML (B) HTML

   (C) NML (D) WML

2. HTML દસ્તાવેજમાં કેટલા ટાઈટલ એલિમેન્ટ હોય છે ?

   (A) એક (B) બે

   (C) ત્રણ (D) ચાર

3. HTMLમાં નીચેનામાંથી કયું ખાલી (Empty) ટેગ નું ઉદાહરણ છે ?

   (A) <H1> (B) <P>

   (C)
  (D) <Pre>

4. HTMLમાં નક્કી કરેલ લખાણને ઘાટા અક્ષરોમાં રાખવા માટે કયા ટેગનો ઉપયોગ કરાય છે ?

   (A) <tt> (B) <B>

   (C) <I> (D) <sup>

5. HTML દસ્તાવેજની અંદર કેટલાક અક્ષરો કે શબ્દોનો સમૂહ કે જે અલગ રંગથી (સામાન્ય રીતે ભૂરા રંગથી) અને નીચે લીટી દોરીને દર્શાવાય છે તેને શું કહે છે ?

   (A) ઈમેજ લિંક (B) ગુણધર્મ

   (C) હાઈપર લિંક (D) પ્રિફોર્મેટેડ

6. HTML એલીમેન્ટની સાથે વધારાની ગોઠવણ કરવા નીચેનામાંથી શું ઉપયોગમાં લેવાય છે ?

(A) સંખ્યા (નંબર) (B) ગુણધર્મ (એટ્રીબ્યુટ)

(C) ટિપ્પણી (કોમેન્ટ) (D) લખાણ (કન્ટેન્ટ)

7. નીચેનામાંથી કયા બે, HTML કોડના બે, મૂળભૂત વિભાગો બનાવે છે ?

(A) Head અને Body (B) Physical અને Logical

(C) Code અને Browser (D) Meta tags અને Body

8. HTML કોડમાં ટેગ દર્શાવવા માટે નીચેનામાંથી શું ઉપયોગમાં લેવાય છે ?

(A) સોળ અંકની પદ્ધતિમાં કલર કોડ (B) દશાંશ પદ્ધતિમાં કલર કોડ

(C) કલર મિક્સિંગ મોડેલ (D) ટકાવારીમાં મિકસેલ

9. HTMLમાં ખાનાને સમાંતર આડી લીટી દોરવા માટે નીચેનામાંથી કયા એલિમેન્ટનો ઉપયોગ થાય છે ?

(A) <In> (B) <line>

(C) <hr> (D) <rular>

10. અક્ષર સ્વરૂપાંકન માટેની નીચેનામાંથી કઈ ભૌતિક ટેગની વચ્ચે ટાઈપ કરેલ લખાણને તેની આગળના લખાણ કરતા નાના અક્ષરોમાં અને થોડું ઉપર દર્શાવેલ છે ?

(A) _{...} (B) <lt>...</lt>

(C) <strike>...</strike> (D) ^{...}

11. નીચેનામાંથી કયો HTMLમાં <FONT> ટેગ નો ગુણધર્મ નથી ?

(A) face (B) size

(C) type (D) color

12. HTMLમાં '&' ચિહ્ન માટે નીચેનામાંથી કઈ સાંકેતિક સંજ્ઞાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?

(A) lt (B) gt

(C) cmp (D) and

13. HTMLમાં કયો ટેગ આખા વેબ પેજ માટેના સામાન્ય (default) ફોન્ટ વ્યાખ્યાયિત કરે છે ?

(A) <base (B) <basefont>

(C) <default> (D) <body>

14. કેલ્સીમાં બનાવેલી વર્કશીટનું અનુલંબન નીચેનામાંથી શું હોય છે ?

(A) .ods (B) .odd

(C) .xls (D) .obj

15. કેલ્સીમાં જરૂરિયાત પ્રમાણે ટૂલબારને પ્રદર્શિત કરવા માટે કયા મેનુ વિકલ્પનો ઉપયોગ થાય છે ?

(A) File -> Toolbars (B) Edit --> Toolbars

(C) View ==> Toolbars (D) Format --> Toolbars

16. કેલ્સીમાં વર્કશીટના કોઈપણ સેલમાં સૂત્ર દાખલ કરવા માટે સૂત્રની શરૂઆતમાં કયું ચિહ્ન લખવું જરૂરી છે ?

(A) * (B) /

(C) % (D) =

17. કેલ્સીમાં નવી સ્પ્રેડશીટ ખોલવા માટે કઈ શોર્ટ કટ કી નો ઉપયોગ થાય છે ?

(A) ctrl + S (B) ctrl + O

(C) ctrl + N (D) ctrl + T

18. કેલસીમાં નિરપેક્ષ સ્થાનાંક કરવા માટે નીચેનામાંથી કયા ચિહ્નનો ઉપયોગ થાય છે ?

(A) + (B) =

(C) $ (D) &

19. કેલ્સીમાં મદદ મેળવવા માટે નીચેનામાંથી કઈ ફંકશન કીનો ઉપયોગ થાય છે ?

(A) F1 (B) F2

(C) F4 (D) F7

20. કેલ્સીમાં બિનજરૂરી ડેટાને ગાળીને દૂર કરવાની પ્રક્રિયાને શું કહે છે ?

(A) સોર્ટીંગ (B) સર્ચિંગ

(C) ફિલ્ટરિંગ (D) વેલીડેટિંગ

21. કેલ્સીમાં નીચેનામાંથી કયું ગાણિતિક વિધેય આપેલ સંખ્યાની ક્રમિક વિધેયની કિંમત પાછી આપે છે ?

(A) sum() (B) product()

(C) sort() (D) fact()

22. કેલ્સીમાં =int(15.3) વિધેય કઈ કિંમત પરત કરશે ?

(A) 15 (B) 3

(C) 15.0 (D) 0.3

23. કેલ્સીમાં કયું આંકડાકીય વિધેય આપેલી સંખ્યાઓની સરેરાશ કિંમત પાછી આપે છે ?

(A) mean() (B) mode()

(C) median() (D) average()

24. કેલ્સીમાં નીચેનામાંથી કયું સ્ટ્રિંગ ફંકશન (વિધેય) આપેલી (શાબ્દિક લખાણ) સ્ટ્રીંગની લંબાઈ (કેટલા અક્ષર નો સમાવેશ છે તે) જણાવે છે ?

(A) length() (B) size()

(C) len() (D) એક પણ નહી

25. નીચેનામાંથી કયો કેલ્સી નો તાર્કિક વિધેય નથી ?

(A) proper (B) OR

(B) AND (D) NOT

26. નીચેનામાંથી કયું એક કાર્યરીતિ છે જેમાં સમસ્યાના ઉકેલ માટે યંત્ર દ્વારા કરવામાં આવતા દરેક કાર્યને ચિત્રાત્મક સ્વરૂપે રજૂ કરવામાં આવે છે ?

(A) સુડો કોડ (B) ફ્લો ચાર્ટ

(C) પાઈ ચાર્ટ (D) અલ્ગોરિધમ

27. નીચેનામાંથી કયું ચિહ્ન ફ્લો ચાર્ટમાં અંત દર્શાવવા માટે વાપરવામાં આવે છે ?

(A) વર્તુળ (B) હીરો

(C) ગોળ ખૂણાઓ વાળો લંબચોરસ (D) ચોરસ

28. ફ્લો ચાર્ટમાં અનુસંધાન ચિહ્ન દર્શાવવા માટે કયું ચિહ્ન લખાય છે ?

(A) ચોરસ (B) વર્તુળ

(C) હીરો (D) લંબચોરસ

29. સી ભાષામાં મૂળાક્ષરોને કેટલા વર્ગોમાં વહેંચી શકાય છે ?

(A) 2 (B) 3

(C) 4 (D) 6

30. સી ભાષામાં નીચેનામાંથી કયું અમાન્ય ચલનું નામ છે ?

(A) interest
(B) marks100
(C) _file
(D) total&value

31. સી ભાષામાં સાંકેતિક અચલોને વ્યાખ્યાયિત કરવા માટે નીચેનામાંથી કઈ વાક્યરચનાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?

(A) #define identifier value
(B) #define value identifier
(C) #value identifier definition
(D) એક પણ નહી

32. સી ભાષામાં લખવામાં આવેલી ફાઈલનું અનુલંબન શું હોય છે ?

(A) .c
(B) .ci
(C) .onj
(D) .exe

33. નીચેનામાંથી કયો સી ભાષાનો ગાણિતિક પ્રક્રિયક નથી ?

(અ) +
(B) %
(C) /
(D) \

34. નીચેનામાંથી કયો સી ભાષાનો સંબંધસૂચક પ્રક્રિયક છે ?

(A) ==
(B) &&
(C) ||
(D) /

35. શરતોને ચકાસવા માટે સી ભાષામાં ટર્નરી પ્રક્રિયક અથવા શરતી પ્રક્રિયક નીચેનામાંથી કઈ નિશાનીઓનો ઉપયોગ કરે છે ?

(A) "?:"
(B) "\/"
(C) "#&"
(D) "$&"

36. સી ભાષામાં નીચેનામાંથી કયા પ્રક્રિયક ચિહનનો ઉપયોગ તાર્કિક NOT માટે થાય છે ?

(A) &&
(B) ||
(C) !
(D) <>

37. સી ભાષામાં આપેલ ડેટા પ્રકારને ઉપનામ આપવા માટે નીચેનામાંથી કયા કી વર્ડનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?

(A) enum
(B) deg
(C) printv
(D) typedef

38. સી ભાષામાં value++નો અર્થ શું કરી શકાય ?

(A) પોસ્ટ ઇન્ક્રીમેન્ટ (B) પોસ્ટ ડીક્રીમેન્ટ

(C) પ્રિ ઇન્ક્રીમેન્ટ (D) પ્રિ ડીક્રીમેન્ટ

39. સી ભાષામાં પ્રોગ્રામનો અમલ કરતી વખતે એક અક્ષર વાંચવા માટે કયા વિધેયનો ઉપયોગ થાય છે ?

(A) gets() (B) getchar()

(C) puts() (D) getl()

40. સી ભાષામાં નીચેનામાંથી કયા વિધેયનો ઉપયોગ ઉપયોગકર્તા દ્વારા ટાઈપ કરવામાં આવેલ અક્ષરને સ્ક્રીન પર દર્શાવવો ન હોય ત્યારે થાય છે ?

(A) getchar() (B) getch()

(C) getc() (D) gets()

41. નીચેનામાંથી કયા સાધન દ્વારા પ્રોગ્રામમાં ઈનપુટ શક્ય છે ?

(A) કીબોર્ડ (B) સ્પીકર

(C) પ્રિન્ટર (D) મોનિટર

42. સી ભાષામાં ફોર્મેટેડ ઈનપુટ માટે નીચેનામાંથી કયા વિધેયનો ઉપયોગ થાય છે ?

(A) gets() (B) getc()

(C) getch() (C) scanf()

43. સી ભાષા મૂળભૂત રીતે કેટલા પ્રકારના નિર્ણય માળખા માટેના વિધાન પૂરા પાડે છે ?

(A) એક (B) બે

(C) ત્રણ (D) ચાર

44. સી ભાષામાં if વિધાનનો ઉપયોગ નીચેનામાંથી કયા પ્રકારે કરી શકાય ?

(A) સરળ if વિધાન (B) if-else વિધાન

(C) else-if વિધાન (D) ઉપરના તમામ

45. સી ભાષામાં જયારે આપેલ અનેક પસંદગીઓમાંથી કોઈ એક ક્રિયા પસંદ કરવાની હોય ત્યારે કયા વિધાનનો ઉપયોગ થાય છે ?

(A) સરળ if વિધાન (B) લૂપ વિધાન

(C) switch વિધાન (D) એક પણ નહી

46. નીચેના if વિધાનના અમલ બાદ flag ચલની કિંમત કઈ હશે ?

```
int flag = 0;
if (5<8)
{flag=1;}
```

(A) 0 (B) 1

(C) 5 (D) 8

47. નીચેનામાંથી કઈ સી ભાષાની નિર્ગમ નિયંત્રણ લૂપ છે ?

(A) for (B) while

(C) do...while (D) એક પણ નહી

48. સી ભાષામાં for લુપમાં કયા પ્રક્રિયકનો ઉપયોગ કરીને એકથી વધુ પ્રાચલનો આરંભ કરી શકાય છે ?

(A) . Dot (B) , Coma

(C) : Colon (D) ; Semi Colon

49. સી ભાષામાં જયારે ફેરાની સંખ્યા પૂર્વ નિશ્ચિત ન હોય અને લુપને અટકાવવા માટેની શરત લુપમાં પ્રવેશ કરતા પહેલા ચકાસવાની હોય ત્યારે કઈ લુપનો ઉપયોગ વધુ અનુકૂળ છે ?

(A) for (B) while

(C) do ... while (D) એક પણ નહી

50. સી ભાષામાં લુપના અમલ દરમિયાન કેટલીક વાર લૂપના અન્ય વિધાનોનો અમલ કર્યા વિના લુપને અચાનક જ અટકાવી દેવાની જરૂર પડે ત્યારે કયા વિધાનનો ઉપયોગ થાય છે ?

(A) break (B) continue

(C) go (D) exit

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर

कक्षा - 10

विषय : हिन्दी (FL) (02)

वार्षिक पाठ - आयोजन - 2025-26

क्रम	मास	विषय वस्तु	तास
1.	जून	पद्य - 1 – ऊधौ तुम.... । (सूरदास सम्पूर्ण) गद्य - 1 – नेताजी का चश्मा व्याकरण : समास परिचय, लेखन : निबंध – 1	06 08 08
2.	जुलाई	पद्य – 2 – राम-लक्ष्मण-परशुराम संवाद गद्य – 8 – बालगोबिन भगत व्याकरण : तत्पुरुष समास, अव्ययी भाव समास कृतिका : गद्य–1 माता का आँचल	07 08 04 02
3.	अगस्त	पद्य – 3 – आत्मकथ्य गद्य – 9-10 – लखनवी अंदाज, एक कहानी यह भी व्याकरण : समास – कर्मधारय, बहुव्रीहि, लेखन : पत्र–1	05 12 06
4.	सितंबर	पद्य – 4 – उत्साह, अट नहीं रही है गद्य – 11 – नौबतखाने में इबादत व्याकरण : समास – द्विगु, द्वन्द्व, लेखन : निबंध-2	08 08 06
5.	अक्टूबर	पद्य - 05 – यह दंतुरित मुसकान, फसल व्याकरण : निपात, क्रियाविशेषण भगवद् गीता : प्रकरण : 1 – समर्पण	08 04 04
6.	नवंबर	गद्य – कृतिका-2 साना साना हाथ जोड़ि व्याकरण : क्रियापद, समानार्थी, मुहावरें लेखन : पत्र-2, निबंध-3	02 04 04
7.	दिसंबर	गद्य – 12 – संस्कृति पद्य – 06 – संगतकार भगवद् गीता : प्रकरण-2 देशभक्ति की संजीवनी व्याकरण : कहावते, शब्दसमूह के लिए एक शब्द	05 04 04 04
8.	जनवरी	व्याकरण : पर्यायवाची शब्द, मुहावरे, कहावत, निपात लेखन : पत्र, अपठित गद्यांश	04 04
9.	फरवरी	पुनरावर्तन	

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर

शैक्षणिक वर्ष 2025-26

कक्षा-10

विषय : हिन्दी (FL) (02)

समय : 3 घंटे

प्रश्नपत्र का प्रारूप

पूर्णांक : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

उद्देश्य अनुसार भारांक :

हेतु	ज्ञान (K)	समज (U)	उपयोजन (A)	उच्च वैचारिक कौशल		कुल
				संयोजन/विश्लेषण	अनुभाग/मूल्यांकन	
पूर्णांक	12	25	16	16	11	80
प्रतिशत	15%	31.25%	20%	20	13.75	100

प्रश्न प्रकार अनुसार भारांक

क्रमांक	प्रश्न का प्रकार	प्रश्नों की संख्या	कुल अंक
1.	हेतुलक्षी प्रश्न (O)	24	24
2.	टूंक जवाबी प्रश्न (VSA)	15	15
3.	टूंक जवाबी प्रश्न (SA-I)	10	16
4.	टूंक जवाबी प्रश्न (SA-II)	03	09
5.	दीर्घ प्रश्न (LA)	02	08
6.	निबंधात्मक प्रश्न (EA)	01	08
	कुल	55	80

विभाग अनुसार भारांक :

क्रम	विभाग	गुणांकन
1.	गद्य विभाग	25
2.	पद्य विभाग	25
3.	व्याकरण	15
4.	लेखन विभाग	15
	कुल गुण	80

व्याकरण अनुसार भारांक :

क्रम	व्याकरण	गुणांकन
1.	पर्यायवाची शब्द	02
2.	समास-विग्रह	02
3.	शब्दसमूह के लिए एक शब्द	02
4.	निपात	02
5.	समुच्चय बोधक, क्रियापद या क्रियाविशेषण	02
	(कोई एक)	
6.	कहावत	01
7.	मुहावरे	04
	कुल गुण	15

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर
शैक्षणिक वर्ष 2025-26
कक्षा-10
विषय : हिन्दी (FL) (02)

समय : 3 घंटे | प्रश्नपत्र का प्रारूप | पुर्णांक : 80

विभाग-A (गद्य विभाग)	[25]
• वस्तुनिष्ठ (हेतुलक्षी) प्रश्नों के उत्तर दीजिए । 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10	[10]
• एक-एक में उत्तर दीजिए : प्रश्न - 11, 12	[02]
• दो-तीन वाक्यों में उत्तर दीजिए : प्रश्न - 13, 14, 15, 16 (कोई तीन)	[06]
• छ-सात वाक्यो में उत्तर दीजिए : प्रश्न - 17 अथवा 17	[04]
• ससन्दर्भ व्याख्या कीजिए : प्रश्न - 18 अथवा 18	[03]
विभाग-B (पद्य विभाग)	[25]
• वस्तुनिष्ठ (हेतुलक्षी) प्रश्नों के उत्तर दीजिए : 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28	[10]
• एक-एक वाक्य में उत्तर दीजिए : प्रश्न - 29, 30	[02]
• दो-तीन वाक्यों में उत्तर दीजिए : (कोई तीन) प्रश्न - 31, 32, 33, 34	[06]
• छ-सात वाक्यो में उत्तर दीजिए : प्रश्न - 35 अथवा 35	[04]
• ससन्दर्भ व्याख्या कीजिए : प्रश्न - 36 अथवा 36	[03]
विभाग-C (व्याकरण विभाग)	[15]
• पर्यायवाची शब्द लिखिए । प्रश्न - 37, 38	[02]
• सामासिक पद का विग्रह करके नाम दीजिए : प्रश्न - 39, 40	[02]
• शब्दसमूह के लिए एक शब्द दीजिए : प्रश्न - 41, 42	[02]
• निपात ढूंढकर लिखिए : प्रश्न - 43, 44	[02]
• समुच्चयबोधक, क्रियापद या क्रिया विशेषण : प्रश्न - 45, 46 (कोई एक पहचानने के लिए दीजिए)	[02]
• कहावत का अर्थ लिखिए : प्रश्न - 47	[01]
• मुहावरे का अर्थ लिखकर वाक्य प्रयोग कीजिए : प्रश्न - 48, 49	[04]
विभाग-D (लेखन कार्य)	[15]
• औपचारिक पत्र लिखने के लिए दीजिए । प्रश्न - 50	[03]
• पूरक वाचन (कृतिका भाग-२) में से किसी एक परिच्छेद के आधार पर चार प्रश्न पूछिए । प्रश्न - 51, 52, 53, 54	[04]
• निबंधलेखन लगभग 250 शब्दों में पूछिए : प्रश्न - 55 (अ, ब, क, ड)	[08]

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर

कक्षा-10 हिन्दी (प्रथम भाषा)

वार्षिक परीक्षा

समय : 3 घंटे | नमूने का प्रश्नपत्र | पूर्णांक : 80

सूचना :

1. इस प्रश्नपत्र में कुल चार विभाग है ।
2. सभी प्रश्न हल करना अनिवार्य हैं ।
3. सभी प्रश्नों के उत्तर क्रमशः लिखिए ।

विभाग - A गद्य विभाग [25]

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर सही विकल्प चुनकर दीजिए : [05]

1. नेताजी की मूर्ति कितने फुट ऊँची थी ?

   (A) दो फुट (B) चार फुट

   (C) पाँच फुट (D) आठ फुट

2. भगत की पुत्रवधू भगत को छोड़कर अकेले कहाँ जाना नहीं चाहती थी ?

   (A) ससुराल (B) मायके

   (C) यात्रापर (D) मामा के घर

3. भगवत गीता किस योग का त्रिवेणी संगम कहा गया है ?

   (A) कर्म, भक्ति, ज्ञान (B) शक्ति, भक्ति, साधना

   (C) ज्ञान, धन, वैभव (D) बल, बुद्धि, धन

4. रामवृक्ष बेनीपुरी द्वारा रचित 'बालगोबिन भगत' पाठ किस साहित्यिक विद्या में लिखा गया है ?

   (A) रेखाचित्र (B) कहानी

   (C) उपन्यास (D) संस्मरण

5. लेखिका मन्नु भण्डारी की तुलना किससे की जाती थी ?

   (A) बड़ी बहन सुशीला (B) बहन सुनीता

   (C) चित्रलेखा (D) शीला अग्रवाल

- जोड़े मिलाईए । [05]

रचनाकार	रचना
6. यशपाल	(अ) नेताजी का चश्मा
7. भदंत आनंद कौशल्यायन	(ब) बालगोबिन भगत
8. यतीन्द्र मिश्र	(क) संस्कृति
9. स्वयं प्रकाश	(ड) एक कहानी यह भी
10. मन्नु भंडारी	(प) नौबतखाने में इबादत
	(फ) लखनवी अन्दाज

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में लिखिए । [02]

11. डुमराँव को क्यों याद किया जाता है ?
12. बालमखीरा कौन-से स्टेशन पर मिलता है ?

- निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्ही तीन प्रश्नों के उत्तर दो-तीन वाक्यों में लिखिए । [06]

13. भगत की पुत्रवधू उन्हें अकेले क्यों नहीं छोड़ना चाहती थी ?
14. लेखक ने नवाब साहब का प्रस्ताव क्यों अस्वीकार कर दिया ?
15. लोकमान्य तिलक के अनुसार गीता का क्या तात्पर्य है ?
16. बिस्मिल्ला खाँ को शहनाई की मंगल-ध्वनि का नायक क्यों कहा गया है ?

- निम्नलिखित प्रश्न का उत्तर छः-सात वाक्यो में लिखिए : (कोई एक) [04]

17. लेखक यशपाल को नवाब साहब के किन हाव-भावों से महसूस हुआ कि वे उनसे बातचीत करने के लिए तनिक भी उत्सुक नहीं है ?

अथवा

17. लेखिका मन्नु भंडारी ने अपने पिता से वैचारिक टकराहट को अपने शब्दों में कैसे व्यक्त किया है ?

- निम्नलिखित गद्यांश की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए । [03]

18. 'मेरे मालिक सुर बख्श दे । सुर में वह तासीर पैदा कर कि आँखों से सच्चे मोती की तरह अनगढ आँसू निकल आएँ ।'

अथवा

18. 'बालगोबिन भगत गृहस्थ होते हुए भी सन्यासी थे'

विभाग-B पद्य विभाग [25]

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर सही विकल्प चुनकर दीजिए । [05]

19. 'राम-लक्ष्मण-परशुराम' संवाद में भृगकुलकेतु शब्द किसके लिए प्रयुक्त हुआ है ?
    (क) राम (ख) लक्ष्मण
    (ग) परशुराम (घ) विश्वामित्र
20. गोपियों ने किसे बड़भागी कहा है ?
    (क) उद्धव (ख) हारिल
    (ग) कमल (घ) कृष्ण
21. 'पंथा' शब्द का अर्थ लिखो ।
    (क) रास्ता (ख) पक्षी
    (ग) धरती (घ) गगन
22. गोपियाँ श्री कृष्ण को क्या पढ़ने की बात करती है ?
    (क) इतिहास (ख) राजनीति
    (ग) कूटनीति (घ) अनीति
23. परशुराम क्यों क्रोधित हो गए ?
    (क) राम के व्यवहार से (ख) शिव-धनुप टूटने पर
    (ग) लक्ष्मण के कटुवचन सुनकर (घ) निमंत्रण न मिलने से

- कोष्ठक में दिए गए विकल्पों में से उचित विकल्प चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए । [05]

24. शिशु की मनोहर मधुर मुस्कान देखकर कवि के हृदय में .... फूट पड़ा है ।
(क्रोध, वात्सल्य, ईर्ष्या)

25. 'क्या यह अच्छा नहीं कि औरों की सुनता मैं .... ।
(मौन रहूँ, वाचाल हो जाऊँ, शमन करूँ)

26. 'हे देव ! हमारे ज्ञान से तो सभी .... समान ही हैं ।
(धनुष, बाण, राजसभा)

27. गोपियाँ उद्धव के व्यवहार की तुलना .... से करती है ।
(हारिल, भौरा, कमल-पत्र)

28. तुलसीदास का जन्म .... गाँव में हुआ था ।
(रामपुर, राजापुर, कानपुर)

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में लिखिए । [02]

29. सूरदास ने हारिल की उपमा किसके लिए दी है ?

30. राम-लक्ष्मण किस के साथ जनकपुर गये थे ?

- निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्ही तीन प्रश्नों के उत्तर दो-तीन वाक्यों में लिखिए : [06]

31. कवि आत्मकथा लिखने से क्यों बचना चाहते है ?

32. गोपियों के अनुसार राजा का धर्म क्या होना चाहिए ?

33. संगतकार की भूमिका का महत्व कब सामने आता है ?

34. कविता का शीर्षक उत्साह क्यों रखा गया है ?

- निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर छः-सात वाक्यो में लिखिए : [04]

35. लक्ष्मण ने वीर योद्धा की क्या-क्या विशेषताएँ बताई है ?

अथवा

35. 'स्मृति को पाथेय' बनाने से कवि का क्या आशय है ?

- निम्नलिखित पद्यांश की सन्दर्भ सहित व्याख्या कीजिए : [03]

36. मिला कहाँ वह सुख जिसका मैं
    स्वप्न देखकर जाग गया ।
अलिंगन में आते-आते
    मुसक्या कर जो भाग गया ।

अथवा

36. अट नही रही है
आभा फागुन की तन
सट नहीं रही है ।

विभाग-C व्याकरण विभाग [15]

- निम्नलिखित शब्दों के पर्यायवाची शब्द लिखिए : [02]

37. पवन

38. गगन

- निम्नलिखित सामासिक पद का विग्रह करके समास का नाम लिखिए : [02]

39. गिरिश
40. माता-पिता

- निम्नलिखित शब्दसमूह के लिए एक शब्द लिखिए : [02]

41. पूरब से बहने वाली हवा
42. कँटेदार छिलके वाला एक फल

- निम्नलिखित वाक्यों में से निपात ढूँढकर लिखिए : [02]

43. तुम तो रोते ही रहते हो ।
44. सुमन ही बाजार जायेगी ।

- निम्नलिखित वाक्यों में से क्रियापद ढूँढकर लिखिए : [02]

45. रमेश ने लिखा ।
46. नवाव साहव ने संगति के लिए उत्साह नहीं दिखाया ।

- निम्नलिखित कहावत का अर्थ लिखिए : [01]

47. काला अक्षर भैंस बराबर ।

- निम्नलिखित मुहावरों का अर्थ लिखकर वाक्यप्रयोग कीजिए : [04]

48. रफूचक्कर होना
49. आँखे लाल होना

विभाग-D लेखन

50. श्री वर्धमान विद्यालय, महेसाणा में 'ग्रंथापाल' पद हेतु अपना आवेदन पत्र लिखिए । [03]

- निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के उत्तर लिखिए । [04]

औषधि शरीर को रोगो से मुक्त करती है । तरह-तरह की बीमारियाँ भी औषधियों से दूर होती है। इसी प्रकार सच्चा मित्र व्यक्ति के जीवन के रोग दूर करता है । वह उसकी बुरी आदतें छुड़ाता है। जब व्यक्ति निराश होकर धैर्य खो बैठता है, तब सच्चा मित्र उसे आशा बँधाता है और जीने का साहस देता है । कर्तव्य-पथ से भटके हुए व्यक्ति को सही मार्ग पर लानेवाला उसका सच्चा मित्र ही होता है । सच्चा मित्र संकट में व्यक्ति की रक्षा करता है । इस प्रकार सच्चा मित्र हर तरह से व्यक्ति के जीवन को स्वस्थ और सुखी रखने का प्रयत्न करता है । इसलिए उसे जीवन की औषधि कहा गया है ।

प्रश्न :

51. जीवन की औषधि किसे कहा गया है ?
52. संकट में किसकी परीक्षा होती है ?
53. रोगों से शरीर को कौन मुक्त करवाता है ?
54. इस परिच्छेद के लिए एक उचित शीर्षक दीजिए ।
55. निम्नलिखित विषयों में से किसी एक विषय पर लगभग 250 शब्दों में निबंध लिखिए : [08]

(अ) वैश्विक युद्ध का मानवजीवन पर असर

(ब) देश के प्रति युवकों का कर्तव्य

(क) मेरा प्रिय प्रवास

(ड) महँगाई एक विकट समस्या